

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті одним з пріоритетів розвитку освіти визначає впровадження сучасних інформаційних технологій, які розширюють можливості студентів щодо якісного формування системи знань, умінь і навичок, їх застосування у практичній діяльності.

Сьогодні дистанційна форма навчання демонструє свої переваги над іншими формами навчання завдяки своїй значно вищій інформативності, доступності та економічній ефективності. Вона також потребує менше часу та енергії для засвоєння знань, є значно мобільнішою та комфортнішою ніж інші форми навчання. Саме цими та іншими причинами зумовлюється експансія дистанційної форми навчання в усьому світі. У кінці 1997 року в 107 країнах діяло близько 1000 навчальних закладів дистанційного типу. Кількість тих, хто здобув вищу освіту в системі дистанційної освіти в 1997 р. становила близько 50 млн. чоловік, у 2010 р. – 100 млн., за прогнозами у 2023 р. становитиме 120 млн. чоловік [1].

Інтенсивний розвиток новітніх освітніх технологій паралельно з електронними засобами комунікації дозволив поступово перейти від традиційних технологій навчання до комбінованого навчання. Під комбінованим навчанням розуміють цілеспрямований процес здобуття знань, умінь та навичок в умовах інтеграції аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності суб'єктів освітнього процесу на основі взаємного доповнення технологій традиційного, електронного, дистанційного та мобільного навчання [2]. Така інтеграція електронного мережевого і традиційного навчання потребує нових підходів до організації, контролю і оцінювання позааудиторної діяльності студентів.

Для ефективної взаємодії викладача зі студентами під час дистанційного навчання необхідні такі складові:

- 1) платформа, що дає змогу викладачеві ставити перед студентами навчальні завдання та отримувати зворотній зв'язок;
- 2) чат для спілкування, надання інструкцій та роз'яснень, відповідей на запитання;
- 3) сервіс для онлайн-підтримки лекцій.

Усі ці складові можуть бути успішно реалізовані у додатках Google: Docs, Drive, Gmail, Forms, Hangouts Meet та деяких інших. Але максимальна зручність досягається за умови їх інтеграції. Інтегрованим сервісом, що поєднав у собі можливості названих вище додатків став нині Google Classroom [3]. Продукт доступний безкоштовно як веб-сервіс і як мобільний додаток для Android та iOS, однак для повноцінного використання всіх його можливостей необхідний аккаунт G Suite.

Переваги дистанційної освіти:

- *Індивідуальний графік навчання*, тобто можливість навчатися в зручний для себе час та самостійно вирішувати коли і скільки часу протягом семестру приділяти вивченню матеріалу.
- *Індивідуальний темп навчання*, коли студент завжди може повернутися до вивчення більш складних питань, кілька разів подивитися відео-лекції, перечитати листування з викладачем, а вже відомі теми пропустити.
- *Індивідуальне та мобільне місце навчання*. Студенти можуть навчатися, не виходячи з будинку або офісу, перебуваючи в будь-якій точці світу. Щоб приступити до навчання, необхідно мати комп'ютер з доступом в Інтернет. Відсутність необхідності щодня відвідувати навчальний заклад – безсумнівний плюс для людей з обмеженими можливостями здоров'я, для проживаючих у важкодоступних місцевостях, для батьків з маленькими дітьми та ін.
- *Навчання без відриву від основної діяльності*. Дистанційно можна навчатися на

декількох курсах одночасно, отримувати чергову вищу освіту. Для цього зовсім не обов'язково брати відпустку на основному місці роботи, виїжджати у відрядження.

- *Доступність навчальних матеріалів.* Доступ до всієї необхідної літератури відкривається студенту після реєстрації в системі дистанційного навчання або він отримує навчальні матеріали електронною поштою. Зникає проблема нестачі чи відсутності підручників, навчальних посібників чи методичних видань.

- *Індивідуальна мобільність.* Зв'язок з викладачами здійснюється різними способами: як on-line, так і off-line. Проконсультуватися з викладачем за допомогою електронної пошти іноді ефективніше та швидше, ніж призначити особисту зустріч при очному або заочному навчанні.

- *Індивідуальний підхід.* При традиційному навчанні викладачеві досить важко приділити необхідну кількість уваги всім студентам групи, підлаштуватися під темп роботи кожного. Використання дистанційних технологій підходить для організації індивідуального підходу. Крім того, що студент сам обирає собі темп навчання, він може оперативно отримати у викладача відповіді на виникаючі питання.

- *Дистанційна освіта дешевша.* Якщо порівнювати вартість навчання на заочній і дистанційній формах навчання, то дистанційна скоріш за все буде дешевшою. Студенту не доводиться оплачувати дорогу, проживання, а у випадку з зарубіжними вузами не потрібно витратитися на візу і закордонний паспорт.

- *Зручність для викладача.* Викладачі, що займаються педагогічною діяльністю дистанційно, можуть приділяти увагу більшій кількості студентів і працювати, навіть перебуваючи у відрядженні чи на конференції за кордоном.

Разом з тим, дистанційне навчання не позбавлене і ряду недоліків:

- *Сильна мотивація.* Практично весь навчальний матеріал студент освоює самостійно, що вимагає достатньої сили волі, відповідальності і самоконтролю. Підтримувати потрібний темп навчання без контролю з боку вдається не всім.

- *Нестача практичних вмінь та навиків.* Досить важко якісно організувати дистанційне навчання за напрямками підготовки та спеціальностями, на яких передбачена велика кількість практичних занять. Навіть найсучасніші комп'ютерні тренажери не замінять майбутнім економістам практичного досвіду.

- *Відсутність комунікабельності.* При дистанційному навчанні особистий контакт студентів один з одним і з викладачами мінімальний, тому така форма навчання не підходить для розвитку впевненості та навичок роботи у команді.

- *Проведення контролю знань студентів.* При наявності якісних комунікаційних каналів іспити можна проводити за допомогою двосторонніх відеоконференцій, що не завжди можливо. Тому, на підсумкову атестацію студентам доводиться особисто приїжджати до університету [4].

Але, незважаючи на недоліки, технології дистанційного навчання є могутнім засобом пізнання. Щоб підвищити ефективність нових інформаційних технологій у навчанні, слід сформулювати певну систему, яка передбачає інше розуміння сутності навчання, ролі викладача і студентів у цьому процесі, взаємовідносин викладача і студентів, оснащення робочих місць викладача і студентів.

Список використаних джерел

1. Valentine D. Distance learning: Promises, problems, and possibilities. *On-line Journal of Distance Learning Administration*. 2021. Т. 5. № 3.
2. *Теорія і практика організації самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів*: монографія. Кол. авторів / ред. проф. О. А. Коновала. Кривий Ріг: Книжкове видавництво Киреєвського, 2012. 380 с.
3. <https://classroom.google.com>.
4. Даниліна С.О. Додатки Google як інструмент взаємодії викладача та студента в умовах комбінованого навчання. *Забезпечення якості вищої освіти: проблеми та перспективи розвитку*: матеріали IV Міжнародної науково-методичної конференції, 4-5 лютого 2021. Одеса: ОНЕУ, 2021. С. 119-121.